

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 — —

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 8 — —

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, augusztus 24.

A katolikus egyletek egyesülése.

Száz hatvan katolikus kör lépett szoros szövetségbe, kapott egyöntetű szervezetet tegnap Budapesten. Hatalmas szám, hatalmas erő.

Egy villamos batteria ereje is valami, 160 egybekötve bámulatos minden erő nyilvánulásában, ha alkot, ha világít, vagy ha üt.

Meg van hát a maga ereje a katolikus eszmének. Az ország minden részében van egy-egy hely, hol nagy tömeg hívő sereg egyesült egy szent eszmében, Isten, hazá, király jelszavában, mely jelszó őseinktől maradt reánk, onnan vették a katolikus körök.

Szükség van a katolikusok országos szervezetére, mert sok mindent kell újra alkotni a hármasszóban.

Először is a társadalmi felfogást.

Bűnök, mik lehetetlenné tették volna régen az embert, ma gavallér-stikli számba mennek. Az elesett nőt mindenki félredobja s aki vissza élt a nő hiszékeny bizalmával, aki a nővel egyenlő bűnös, gavallér hirre kap a férfi. Ostobaságokért párbajokat vívnak, ezt helyeslik, sőt ha nem teszi valaki, társadalmi száműzött lesz, s ha családjával nem törődik, ha egy bűnös szenvedélyért feldulja maga, vagy más tüzhelyét valaki, ugyan ki dobja azt ki a társaságból? A pénznek nincs szaga, az erénynek nincs meg a

kellő tisztelete, a szennyet megaranyozzák s dekadens irodalom czimen rothad a muzsák berkeiben. A tekintély előtt nem akarnak meghajolni, de a hatalom előtt csuszognak. Általánosabb szolgáltság ritkán volt, mint ma, a szabadság századában.

Ujra kell alkotni a társadalmi felfogást.

Világítani kell a katolikus szervezet erejének. A szavaknak vissza kell adni a régi értelmet.

A vallásos embert ultramontánnak hívják s ezt bélyegül használják, pedig érdem jelnek beillenék, a liberális szó varázsgyűrű, melyhez sem ész, sem szív nem kell, csak fitogtatás és mindenfelől elismerés jár érte, pedig ez a szó csak a modern fogyasztási szervezet czélgelzése. A hazafiság ma monopolium, rendszeren olyanoknál, kik alig tudják helyesen kiejteni, vagy akik alig tettek érte valamit.

Ki vették ezt az érzést a szívből és a szájra tették, nem lakatnak, mely megfontolásra bírjon, hanem dorombnak, hogy szóljon mindig. Ugy akarnak tenni a hazával is, mint az Istennel. Ünnepekkor boruljunk le neve előtt, mert ez hozzá tartozik a diszhez, hétköznap ne törődjünk vele, mert egyéb dolgunk van. Szabadság, egyenlőség és testvériséget hirdetnek; az evangéliumból szedték ezeket a szavakat, de sajtó és gyülekezési cenzurával, paralízis progresszíval és puskagolyóval commentálják a kivitelnél. Világosítsa az eszme khaoszba a kereszt-

tény morál, mely az igazság erejével szenteli meg azt ami nagy és nemes.

És szükség van az erőre ott is, ahol némely elbizakodott körmökre kell ütni.

A keresztet Szent István plántálta be közénk. Oda tüzte minden intézményre, oda tüzte a négy folyó és hármasszó mellé czimerünkbe is. Nálunk tehát a kereszt nem csak vallási jelvény, de czimerünk egy darabja is. Aki ezt bántja, czimerünket is sérti s nem csak szóval, de ököllel is oda kell ütni arra a szentégtörő kézre.

Nos olvastunk naptárakról, melyek czimképén meg volt bántva a kereszt, olvastunk sok esetről, hol a magyar czimerben ki volt vágva, vagy egyébbel helyettesítve a kereszt — s a büntetés reá? Semmit sem olvastunk róla.

Ezt a keresztet ragadta meg a katolikus körök országos szövetsége. Meg ismerik Magyarországon Krisztus keresztjét, Magyarország czimerének legbecsebb részét?

Nem magyar az aki nem ismeri, aki nem követi Szent István apostoli jelvényét. Ez a kereszt a keresztény eszmét jelenti, azokat az eszméket, melyekben egy ezred éven át fenn tudta magát tartani a nemzet, azokat az eszméket, melyeknek 2000 év civilizációját köszöni a világ.

Bálványokat imádtunk eddig, az új idők korcs eszméit, vissza atyáink hitéhez, őseink Istenéhez s az ő parancsolataihoz.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A rossz asszony.

Írta: S. B.

Egy hullát találtak kint, a város szélén elterülő erdőszélen. Megdermedt kezében egy tisztas kinézésű, őszbe borult nő arczképét szorongatva feküdt a puha pázsiton. Mellette szinte diadalmasan hevert a gyilkos revolver, melyből átköltözött egy golyó annak a szegény, sokat szenvedett embernek megtört szívébe, melyből valami nagy bánat kiverte a legdrágább kincsét is, a hitet, az Istenbe való bizalmat . . . Oda repült az a kis, kerek ólomdarab, hogy megsemmisítse azt a folyton fájó, szenvedő érzékeny husdarabot örökre . . .

A hivatalos urak megtartották a helyszíni szemlét, de csak annyit tudtak konstatálni, hogy egy szerencsétlen öngyilkos fekszik előttük, hogy kicsoda az illető halott és mi adta kezébe a gyilkos szerszámot, nem tudták megállapítani . . .

. . . A szokásos idő elteltével a talált hullát elhantolták; ezzel és az esetről felvett hosszú jegyzőkönyvnek az irattárba való helyezésével véget ért az egész szomorú történet . . .

Még csak a lapok emlékeztek meg rövidesen az esetről és ez után a hír után is — mint legnagyobb része után — oda firkantották, hogy »tették oka ismeretlen!« . . .

* * *

Hej! pedig dehogy is volt annak az öngyilkosnak oka ismeretlen. Szomorú, szívfacsaró történet előzte meg annak a gyilkos revolvernek erős dörrenését . . .

Csak a kövesdiéktől kell megkérdezni, majd elmondják ők az egész dolgot. Megvitte az újság a kis híreskét nekik is, aztán megereedt a szóbeszéd, ami rendszeren úgy végződött minden ajkon: Szegény Vas Gergely! Nyugodjék békével!

Hát hogy is ne sajnálták volna, mikor olyan jó, becsületes ember volt. Ott nőt fel Kövesden. Édes apja mint szorgalmas kovácmester dolgozott, de a végzet úgy akarta, hogy hamar ott hagyja azokat, akikért munkálkodott: feleségét és a kis Gergelyt.

Az özvegy pedig — férje halála után — maga vezette a műhelyt és fiát is, amikor már arra való volt, be fogta a mesterségre.

Igy éltek békességben addig, míg Gergelyből házasulandó férfi lett.

Igen, csak addig. Mert a mikor a fiu nő-

sülni akart és még hozzá a Nagy családból, annak az elszegényedett, gögös familliónak egyik szép, de nagyravágyó alakjára vetette a szemét, bizony szomorú hangulat költözött be az özvegy Vasné házába.

Egyetlen kincse volt ez a fiu és nagyon, de nagyon szerette volna boldognak látni valamely jó, szolid nő oldalán, de ennek az ellenkezőjét vélte akkor, ha Gergely annak a végzett földesurnak Malvin leányát veszi el.

Sokszor kifakadt a gyermeke boldogságát veszni látó anyja:

— Hagyd azt az uri kisasszonyt, fiam. Hiszen nem neked való az. Finom annak a keze a dologra; aztán meg nem is szeret az téged, csak vagyonszára áhítozik.

— Dehogy nem szeret, édes anyám! — felelt Gergely nekihehülve. Olyan az mint az angyal és tudom, hogy boldog leszek vele, nagyon boldog.

— Adja az Isten, fiam, hogy úgy legyen, de én nem hiszek benne. Rossz leány . . .

— Ne bántsa azt a leányt! — kiáltott fel dühtől reszkető hangon Gergely. Vagy jót, vagy semmit sem akarok hallani az én menyasszonyomról.

Szegény Vasné látva fia haragját, szótlanul fordult meg és kis szobájába ballagott. El-

SZÜLŐK
 figyelmébe!

Az iskolaév kezdetére
 gyermekeknek
 CZIPÓK, KALAPOK, INGEK, GALLÉROK
 és kézelők, zsebkendők, harisnyák
 A legjobb és megbízhatóbb minőségben, ugyszintén
 utazókofferek és esőernyők.

ARANYI és ROTH-nál
 Nagyvárad, Zöldfa-utca Áruház 36. sz.

Alkotnia kell a katholicizmusnak, világítani az eszmék zür-zavarában és erkölcsi erejével lehetetlenné tenni a durva támadást a hit, a kereszt ellen.

Társadalmi téren ez a katholicus körök országos szövetségének célja. Célja eléréséhez jelvénye az ősi kereszt s e jelben győzni fog. P—y.

A kongresszus második napja.

A tegnapi megalakult *Katholicus Körök Országos Szövetsége* ma folytatta nagygyűlését *Eszterházy* Miklós Móríc elnöklése alatt.

Az ülés megnyitásával *Gyürky* Ödön dr. titkár felolvasta *Hornig* báró veszprémi püspök következő üdvözlő levelét:

Méltóságos Gróf és Elnök Ur!

Midőn a magyarországi kath. körök és olvasóegyletek nagygyűlésére szóló szives meghívásért őszinte köszönetet mondok, egyúttal sajnálatomnak kell kifejezést adnom, hogy e nagygyűlésen, minthogy elhalaszthatatlan hivatalos teendőim székhelyemen visszatartanak, személyesen részt nem vehetek. Felhasználok azonban ez alkalmat arra, hogy méltóságodat, mint a mondott nagygyűlés elnökét, biztosítsam arról, hogy a nagygyűlésnek vallásos és hazafias törekvéseit kiváló rokonszenvvel kísérem, s ezért működésére az Isten bőséges áldását kérve óhajtom, hogy ez az egyház és haza érdekeinek előmozdítása s hazánkban az igazán katholicus és hazafias érület fellendítése körül menél több sikert arathasson.

Fogadja Méltóságod őszinte tisztelem nyilvánítását, melylyel maradok

Veszprémben, 1898. aug. 21.

méltóságodnak alázatos szolgálója

Báró Hornig Károly,
veszprémi püspök.

Ezután három előadás következett.

Az első *Palotay* László nagyváradai kanonok tartotta *A katholicus egyesületek és a katholicus hitélet* czimen.

Az éljenzéssel fogadott előadás után *Zichy* János gróf lépett a felolvasó asztalhoz és *A katholicus egyesületek és a szocializmus* czimen tartott előadásában azt fejtegeti, hogy csakis a katholicizmus alkalmas egy rendíthetetlen erkölcsi alap megépítésére. Társadalmi bajokat — ugymond — csak társadalmi uton lehet megszüntetni. De minthogy a különféle hitfelekezetek a teljes társadalmi egyesülést nem engedik, addig is, amíg ez bekövetkeznék, szervezkedjenek a katholicusok, mert csak ezzel lehet elejét venni a szocializmusnak, a nihilizmusnak s az anarchizmusnak.

Hogyan gátolhatnák meg a katholicus egyesületek a szocializmust?

A szocializmus alapelve az atheizmus. Minthogy pedig a kath. egyesületeknek főfeladata a hitélet fejlesztése, világos, hogy e törekvésükkel megingatják a szocializmus gyökerét: a vallástalanságot. Arra buzdít tehát a felolvasó, hogy mennél több kath. egyesületet szervezzenek az országban, alakítsanak ilyeneket minden községben, állítsanak kath. könyvtárakat, alapítsanak kath. fogyasztási szövetkezeteket és legyenek mindenkép azon, hogy katholicus szellem árasztssa el az egész országot.

A fiatal grótot perczekig éljenzették, a nagygyűlés pedig köszönetet szavazott neki.

Mócsy Antal orsz. képviselő *A katholicus egyesületek és a katholicus nevelés-ről* tartott előadást, amelyet szintén tetszéssel fogadtak.

A napirend ezzel ki volt merítve, s a nagygyűlés *Eszterházy* Miklós Móríc gróf elnök zárószavaival ért véget.

Délben 1 órakor a nagygyűlés tagjai lakomára gyűltek össze.

Az ünnepi lakoma.

A megalakult szövetség tagjai délután egy órakor fényes és ennek daczára kedélyes lakomára gyűltek össze a Pannónia tágas termében. Több mint százhetven előkelő férfiú foglalt helyet a gazdagon terített asztaloknál.

Az asztalfőn *Palotay* László apátkanonok ült, mellette két oldalt gr. *Zichy* Nándor és gr. *Eszterházy* Miklós Móríc gróf foglaltak helyet.

Az első fogás után felállott *Palotay* László

apátkanonok s szép, lelkes beszédben, — melyet mindannyian állva hallgatták végig — elvette a katholicus egyház fejét: XIII. Leó pápa ő Szentségét és a magyar nemzet koronás királyát: I. *Ferencz József* Ő Felségét.

Palotay László beszéde alatt érkezett meg *Vaszary* Kolozs hercegprimás üdvözlő távirata, a melyben a magyarországi kath. körök országos nagygyűlésének szives üdvözlését legőszintébb köszönettel fogadja s tanácskozásaikra Isten áldását kéri.

Palotay László felolvasta a hercegprimás táviratát s nagy lelkesedés mellett éltette Magyarország egyházfejedelmét.

A sikerült eszmegazdag pohárköszöntő nagy lelkesedést keltett.

Ezután gr. *Eszterházy* M. Móríc szólott. Kéri, hogy a jelenlevők adják át a vidéki kath. köröknek legszivélyesebb üdvözlését, egyúttal a legifjabb »honpolgárra«, a magyarországi katholicus körök szövetségére Isten áldását kéri.

Gr. *Zichy* János csinos beszéde végén gr. *Eszterházy* M. Mórícot élteti.

Sefcsik István a katholicizmus vezérére emelte poharát nagy tetszés mellett.

Élénk, viharos éljenzést keltett *Balogh* Sándor pohárköszöntője.

Palotay László kanonokról beszélt nagyon rokonszenves szavakkal. Mint 48-as bajtársat élteti, ki a nehéz időben ifju lelkesedéssel sietett a veszélyben levő haza védelmére, most pedig ép oly lelkesedéssel kél sikra a katholicizmus védelmére.

Az éljenzés lecsillapulta után *Almássy* Jenő beszélt a püspökök távollétéről.

Gr. *Zichy* Nándor Pintér Kálmánt éltette, aki viszont gr. *Zichy* Nándorra emelte poharát.

Tösztokat mondtak még: *Markos* Gyula, *Lippay* Imre, *Petrovich* Gyula, *Buday* Aladár, *Anderle* József, *Kupar* Rezső (az »Alkotmány« és »M. Á.« Gedeon álnevű vezércikk írója), gr. *Zichy* Nándor, *Balogh* Sándor, *Mócsy* Antal stb.

A pompás lakoma csak késő délután ért véget.

keseredetten gondolt arra a leányra, ki az ő fiát a veszélybe fogja sodorni és már is anyyira elbolondította, hogy az ő szavára, intő beszédjére sem hallgat.

— Pedig milyen jó, szófogadó gyerek volt eddig! — sóhajtott fel magában és egy nagy könyvesep gördült ki öreg szeméből.

Az is volt Gergely mindig. Jó fia anyjának és becsületes, szorgalmas munkássá Kövesdnek.

De hát ki tehet róla, hogy neki is van érző szive és olyan leányért kezdett dobogni, ki ő benne nem a férfit látta, hanem a mentő esolnakot, melylyel kiuszik, megmenekül a kétségbeesett nyomortól, melybe édes apja: Nagy Géza sodorta az egész családot.

Földbirtokos volt ez a Nagy Géza. Amolyan, gazdag, hétszilvafás ember. Uri passziói voltak teljes életében. Lóverseny, kártya és egyéb ilyen költséges mulatságokból állott egész élete. Egyszer aztán azon vette észre, hogy az árendás kezéhez nagyon sok hosszú, veszedelmes papirost juttatott, amire feltűnően sok százaz, ezres van firkantva. Még az ugyan nem lett volna valami nagy baj, de ám az árendás kezdett már türelmetlenkedni, aminek aztán az lett a vége, hogy ügyvéd kezébe kerültek azok a veszedelmes papirosok és így rövidesen újra került a régi nemesi birtok.

Nagy Gézának ki kellett hurcolkodni a régi fészekből és átengedni az »új földesur«-nak. Hogy ne lássa annak jó dolgát és némileg feldjé a multat elkötözött, ez a végzett földesur még a tájékát sem akarta látni az ő volt birtokainak.

Igy került aztán a Nagy Géza familiája Kövesdre.

Mikor legelőször meglátta Vas Gergely ennek a szerencsétlen, tönkrement embernek Malvin leányát, mindjárt megbomlott utána. Kissé furcsának találta ő is eleinte azt a dolgot, hogy egy ilyen nagy uri leánynak udvaroljon, vagy pláne még feleségül vegye.

Ejl szegény leány és nekem van annyi vagyonom, hogy tisztességesen el tudom tartani, — gondolta ilyenkor Gergely.

És nem rosszul gondolkozott, mert Malvin, az egykor oly büszke leány, egy cseppet sem habozott igent mondani Vas Gergelynek.

Nem látta az a becsületes férfi azt, hogy nagyon hamar egyezett bele a házasságba az a leány. Nem vette észre, hogy vagyona játsza itt az egyedüli vonzó erőt. Nem vett észre semmit. Vak volt, vakká tette a szerelem.

Pedig mennyit intette, óvta édes anyja. Milyen dolgokat meséltek barátai, ismerősei. Nem hitt édes anyjának, nem hitt senkinek másnak, csak egyedül annak a leánynak: Malvinnak, ki minduntalan olyan dolgokat cselekedett, olyan tanácsokat adott neki, melyekből nagyon sokat lehetett volna magyarázni.

Egy napon azzal állt elő Gergely édes anyjának, hogy az ő Malvinja azt mondta, hogy ne dolgozzon abba a szurtos műhelybe.

— Látod? Szegényli még a mesterségedet is! — pattant fel az öreg asszony. Mondom, hogy mondj le arról az uri dämárról.

— Dehogy szegényli, édes anyám. Inkább az én javamat akarja. Azt mondja, hogy ne öljem magamat a nehéz dologgal.

— Jól érti a drága kisasszony, mondhatom. Csak fogadd a tanácsát, vegyél fel frakkot rokkot, aztán tegyél a fejedre köcsög kalapot és eredj kártyázni, mint az ő drágalatos apja tette, mig volt miből. Szép familia mondhatom, lányostól együtt . . .

— Már megint bántja azt a leányt?! — kiáltott fel mérgesen Gergely és lábával nagyot toppantott a padlón.

— Jól van no, nem bántom, mert még velem szálsz szembe érte, — szólt szegény özvegy bánatosan és dolga után látott . . .

Végre meg volt a lakodalom. Büszkén vitte haza az uri kisasszonyt Vas Gergely, mint hitese feleségét.

Az öreg Vasné — fia érdekében — nem mutatta azt, hogy nem szereti menyét.

Nem volt az eljegyzésen, nem volt a lakodalmon, de azért most, amidőn bevezette Gergely az új asszonyt, vegyes érzelmektől áthatva ölelte azt keblére és szinte akaratlanul lebbent el ajkáról:

— Csak aztán meg becsüljétek egymást, édes fiaim!

— Meg fogjuk becsülni! — szólt Malvin látszólag elérzékenyedve.

. . . Multak a hetek, hónapok egymás után és az idővel együtt tűnt el Malvinnak eleinte tapasztalt szerénysége, egyszerűsége is. Minden nap rohamosan kezdett benne felülkerekedni a fény és pompa után való hajlama.

Legelsőbb is a kovács-műhelyt kellett kivánságára teljesen megszüntetni, mert nem akart tovább kovácsné lenni.

Biharvármegye közügyei.

Nagyvárad, augusztus 24.

Biharvármegye törvényhatósági bizottsága tegnap, azaz folyó hó 24-én tartotta rendkívüli közgyűlését, melynek fontosabb tárgyai a Ludovika akadémia és a honvéd hadapród iskolában a vármegye közgyűlésétől függő ingyenes helyek betöltése voltak.

A gyűlést dr. *Beóthy* László főispán 10 órakor nyitotta meg. Jegyzők: Baranyi András, Keszthelyi Zoltán és dr. *Cziffra* Kálmán.

Jelen voltak:

Gr. Tisza Kálmán, Balogh Elemér, Tardy György, Goldstein Hermann, dr. Balogh Elek, Mezey Ignác, Telegdy József, Leszkay János, Bölöny György, Jekutsik István, Markovits Antal, Szunyogh Szabolcs, Bérczy Imre, Dobosy Kálmán, Fassie Tódor, Szigethy Elek, Balogh György és Tihámér, Ercey Kálmán, Vajda Sándor, Horváth István, Berger Gyula, Fráter Imre, Jakabfy Lipót, Klóbusiczky Béla, Jenes Péter, Balogh László, Rozin Miklós, Lökös Lajos, Molnár József, Lakatos Ede, Bereczky Dániel, Thury Ignác, Erdélyi Farkas és Gyula, Szathmáry Sándor, Juricskay Dezső, Bereczky Máté, Gyurkovits Kornél, Kovásznay Marczel, Filep Tódor, Korarencz György, Rezman Márton, Lung Gábor, Petrovics Ferencz, Benedek László, Lövy József, dr. Bota János, Miskolczy Árpád, Dávid Gyula, Juricskay Zoltán, Ertsey Dezső, Nádudvari Lajos, Csumpe Tivadar, Szoboszlai Sándor, Lederer Márk, dr. Popovics György, Pássy Lajos, Udvarhelyi Béla, Buday Géza, Kiss Béla, Gávra Sándor, Corbu Vazul, Gáspár Dániel, Szűcs Ferencz, Csapó Sándor, Schwarcz Jakab, Bige Gy., Pécsi Károly, Bán Sándor, Szabó József, dr. Kiss Döme, Filip Sándor, Rezey Gusztáv, Juricskay Vid, Mester Atilla, Kovács Béla, Juricskay Ákos, Ercey Zsigmond, Cziffra Ferencz, Cziffra Gerő, Ötvös Gyula, Magyar Miklós, Remanovics F., Czeheczky V., Schlauch Nándor, Lovassy Andor, Sternberg Lázár, Zatureczky István, Verner Kálmán, Szánthó Jakab, Biczai János, Biró László, Ferenczik Odön, Tardy és Brányi István, Kolb Áron, Szabó Zsigmond, Horváth Endre, Matolcsy Endre, Csapó Dezső, Hegyesy Márton, Wallner Odön, Czeglédy Imre, Mózes Imre, Bartos Kálmán, Kiss Gyula, Fráter Kálmán, Tóth Albert, Géczy János, Zigre Miklós, Felmann Gyula, Keszthelyi Sándor, Marton István, Böszörményi Lajos, Szikszay Lajos, Dr. Korda Kálmán, Papp János, Lázár Zoltán, Nyisztor Lajos, Keszthelyi Zoltán, Balogh Lajos, Cziffra Kálmán, Vidovics György, Géczy Lajos, Szungogh Péter, Rigó

Ferencz, Matkó Boldizsár, Szász Ágoston, Weitersüch János, Szunyogh Lóránd.

A közgyűlés első tárgya a m. kir. honvéd Ludovika akadémiában a gróf Bustler János-féle alapítványi hely betöltése.

A közgyűlés elfogadta az állandó bizottság javaslatát, mely szerint első helyen: ifj. *Jancsó* Emil, második helyen: ifj. *Csete* Mihály, harmadik helyen: *Unterreiner* Mihály, negyedik helyen pedig: *Poynár* Jeny jelölendők.

Második tárgy volt a m. kir. honvéd-hadapród iskolánál tett vármegyei alapítványi hely betöltése, mely azonban már nem ment oly simán, mint az előbbi. Az állandó bizottság jelölési sorrendje a következő volt: 1. *Csapó* Márton, 2. *Szikszay* Dezső, 3. *Osváth* Jenő. A közóhájra az elnöklő főispán elrendelte a szavazást, a szavazatszedő küldöttségbe kinevezve elnökül *Örley* Kálmánt, tagokul pedig *Balogh* Lajos és *Géczy* Lajos biz. tagokat.

A szavazás eredménye a következő volt:

Szikszay Dezső kapott 92,

Csapó Márton kapott 41,

Osváth Jenő kapott 1

szavazatot s így a jelölés sorrendje a szavazat aránya szerint megváltozott.

Elfogadták az állandó választmány helyben-hagyó indítványát Nagy-Szalonta 90,000 frtos kölcsönére vonatkozólag, továbbá H.-K.-Ujlak község telekkönyv rendezésének és Bihar község jegyzői lak építése ügyében tett indítványokat. Ugyancsak elfogadtatt az érmihályfalvai főszolgabírói lak- és hivatal helyiség építésére vonatkozólag *Bunda* István építőmester épület terve és *Bujanovics* Bélának a telekre vonatkozó ajánlata.

A bihar-diószegi m. kir. vinczellér iskolánál üresedésbe jött 2 alapítványi és 2 ingyenes hely *Szilágyi* Gábor, *Dunin* László, *Kis* József, *Nagy* Miklós által töltetett be.

Határozatba ment, hogy ezentul csupán e helyek betöltése végett közgyűlés nem fog összehívadni, hanem a kijelölés joga az alispáné és törv. helyettesé, tartoznak azonban határozatukat a legközelebbi közgyűlésnek bemutatni.

A pénzügyi palota építése.

— A szakbizottság a helyszínen. —

A régi Nagyvárad szépművészeti abszurdumai lassan-lassan tűnnek el; mikor egy-egy újabb épület akarnak emelni, rábukkanak itt is, ott is egy régi félszepségre, a melyet alig lehet némileg is jóvátenni.

A régi Nagyvárad épült minden rendszer nélkül s így a legtöbb utcánkra nagyon ráillik, hogy hétszer görbe.

Ennek a régi rendszertelenségnek köszönhetjük, hogy sok a bajunk a Bazárszorosnál; Főutcánk egy helyen boulevard, más helyen sikátor.

Tegnap is ilyen abszurdumok kireperálásán tanácskozott a város szépművészeti és közlekedési szakosztálya egész estig, s bizony nagyon kemény diót kellett megtörnne, ha ugyan még végeredményében sikeres lesz a munkálkodás.

A bizottsági ülésen jelen voltak:

Komlóssy József elnöklete alatt dr. *Bulyovszky* József polgármester, dr. *Hoványi* Géza, *Bozóky* Béla, *Bertsey* György, *Beczky* Lajos, *Dus* László, *Mezey* Mihály, *Sztarill* Ferencz, *Rendes* Vilmos, *Guttman* József, *Lovassy* Zsigmond városi mérnök, *Lukács* Odön jegyző.

Szabályrendelet a járdákról.

Első sorban előterjesztették a járdák és burkolatokról *Komlóssy* József tanácsnok által készített szabályrendelet-tervezetet.

Ennek lényegesebb pontja az, hogy a rosznak bizonyult u. n. homok makadamot kiküszöbölje, ellenben a köröskő burkolat járdák költségeihez is hozzájárulni kötelesek a háztulajdonosok. Továbbá ha egy utca háztulajdonosainak kétharmada kéri a járda készitést, az egész költségét 10 évi részletekben fizetik le; az időközi kamatokat a város viseli.

A szabályrendeletet elfogadásra ajánlja a bizottság.

A tárgyalás folyamán *Bertsey* György indítványt tett. Szükségesnek tartja, hogy a szakbizottság ülésein a főmérnökön kívül a városi mérnök is jelen legyen s így tájékoztat nyerjen a város ügyeiről.

Az indítványt elfogadták akként, hogy a

Aztán rá vette vakon követő férjét, hogy eladják Kövesdeh összes ingatlanait és más, csinosabb városba költözzenek, ahol aztán jobban élheti világát majd.

Hiába kérte fiát az öreg Vasné, hogy ne rohanjon egyenesen a veszedelembé. Hiába rimázkodott, hogy ne dobja el a kenyeret kezéből és ne szüntesse be a műhelyt. Hiába volt minden könyörgése a szegény asszonynak, mert a Malvin szava szent és sérthetetlen volt Gergely előtt.

Ugy lett ahogy a fiatal asszony akarta. Eladták a szép kis házat, a jól jövedelmező földet és készültek az ország egyik legszebb városában.

A szegény öreg özvegyet ágyba döntötte a nagy bánat, a fia jövőjéért való aggodása és elérte azt, amit egyedül óhajtott, még abban a csendes hajlékban hunyta le szemeit, melyhez oly holdog emlékek fűzték és így nem kellett neki idegenbe vándorolni.

A fiatalok pedig ott hagyták Kövesdet. Belevegültek egy nagy város zajába, ahol Malvin valóságos szolgájává tette férjét.

Mindennap más-más mulatóban lehetett őket látni, ahol az asszony rendszeren körül volt véve udvarlókka, ugyannyira, hogy szegény Gergely sokszor még csak szóhoz sem tudott jutni.

De ez nem bántotta Vas Gergelyt. Sőt büszke volt, hogy az ő feleségének annyian bókólnak. Észre sem vette, hogy az ő felesége mindenkiel — de különösen Köves Gézával — inkább társalog, mint ő vele.

Egyszer aztán mégis figyelmeztette az asz-

szonyt, hogy bizony jó volna felhagyni a vigélettel, mert rohamosan fogynak a százasok.

Na lett is erre a szerény figyelmeztetésre nyelvelés. Végtére is igazat adott Gergely feleségének, hogy fiatal asszony nem tilhet egész nap otthon.

Ment hát a muri tovább.

Egy este ismételtlen ott ülnek egyik mulatóban. Ott volt társaságukban Köves Géza is egyik barátjával. Már nagyon vigan volt a kis társaság és a pezsgős üvegek kezdtek már durrogni. Különösen Köves Gézának volt virágos kedve. Jó kedvében, vagy más oknál fogva úgy viselkedett ez az ifju asszonnyal szemben, hogy nagyon sokszor az arczába kergette a vért Vas Gergelynek.

De igyekezett megtartani nyugodtságát, ámbár reszketett a dühtől.

Köves Géza meg a pezsgőtől és a férfi engedékenységétől mindegyre többet és többet engedett meg magának a fiatal asszonnyal szemben, míg egyszerre egy pillanat alatt — az egész vendéglői közönség szemeláttára — egy csókot lopott Malvin rózsapiros ajakáról.

Éppen akkor szaladt a kis piccolo-pinczér egy üveg pezsgővel az asztalhoz, amit Vas Gergely dühösen kapott ki a kezéből.

— Add ide, ennek majd én töröm le a nyakát! — kiáltással úgy vágta a vakmerő Köves Géza fejéhez az üveg Törleyt, hogy az menten elnyult a padlózatán.

Talán meg is öli, ha a vendégek le nem fogják és át nem adják két rendőrnek, kik megkötözve vitték el szegény Vas Gergelyt a helyszínről. . . . * * *

Hat hónapot ült botrány és súlyos testisértés büntetéért. Sokat gondolkozott a csendes börtönben az eset felett és egyedül az ifjut okozta — szemtelen viselkedésével — a baj okozójául.

Feleségét még mindig szerette és becsületet asszonynak hitte.

Egy közeli városkában ülte le a büntetést és amikor kijött még ajándékokat vásárolt, hogy meg lepje vele az asszonyt.

Este volt, 10 óra, mikor haza érkezett. Megállott az ajtónál és kopogni kezdett.

— Nyisd ki az ajtót édesem! — szólott kérő hangon.

Semmi felelet.

Vagy négyszer kopogtatott Vas Gergely és mindannyiszor kérte feleségét, hogy eresse be, de egyszer sem jött válasz.

Egyszerre sötét gondolatok járták át agyát. Egy erős lökással betörte az ajtót és megsemmisülve látta, hogy nincs otthon az ő felesége.

Malvin helyett egy tájték szipkát talált az asztalon, amire azonnal ráösmert, mert a Köves Gézáé volt.

Megsemmisülve állott Vas Gergely a szoba közepén és akaratlanul is édes anyja arczképére esett tekintete, ki mintha szemrehányólag mondaná:

— Ugy-e megmondtam, hogy rossz a szive, rossz a lelke ennek az uri dámának.

Magához vette e tisztos nő arczképét. Ajkához emelte, aztán szívéhez zárva rohant ki a szobából. . . .

Ez annak az öngyilkosnak története, kit férbefagyva találtak a puha pázsiton. . . .

szakbizottság üléseire a városi mérnököt is hívja meg az elnök.

A pénzügyi palota helye.

A másik két tárgynál szükséges volt, hogy a szakbizottság a hely színén szemlét tartson. Az első volt a pénzügyi palota területe.

Dr. Wimmer Julián irgalmasrendi perjel beadványt intézett a városhoz, a melyben bejelenti, hogy a rend a pénzügyi hivatalok részére egy nagyobbabásu bérházat akar építtetni a rendházhoz tartozó üres telken. A rendház épületétől a Főutcán és a Sztaroveszky-utcán épülne a nagy emeletes palota és két óriási raktár.

A bemutatott terv szerint a fő-utcai kiugró telekrésznél 4 méterrel menne beljebb az épület a sarokponthoz idomulva. Sztaroveszky-utcán egy törése lenne a palotának.

Hosszas tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy a Főutcán egész hosszban annyira beépülne a palota, mint a rendház nagy épülete van. Az így üresen hagyott területet a város megvásárolná. A bizottság négyszögméterenként 6 frt összeget proponált. Természetesen ez irányban még tárgyalások lesznek. A Sztaroveszky-utcai részre pedig kimondták, hogy egész hosszban a mostani gyalogjárda szélétől legalább 4 méterre emeljék az épületet.

A Korona átalakítása.

A közgyűlés kimondotta, hogy az olasz községi fiiskola részére a volt Korona vendéglő épületét alakíttatják át. Az átalakítás 21 ezer frtba volt tervezve.

Busch Dávid főmérnök azonban egy újabb tervet és költségvetést készített, a mely szerint a sarok épület levágásával az udvaron egy új iskola szárny, továbbá egy bérház építtetnék. Ennek a költsége 25,872 frt 15 kr-ra van előirányozva.

A főmérnök újabb terveze nagy ellenzéssel találkozott az összes tagoknál s azt nemcsak drágának, hanem célszerűtlennek is találták.

A helyszíni szemlén megállapították, hogy a Korona épület fala és tetőgerendázat teljesen jó. Az udvar nem nagy s ezért az udvar közepén nem helyeslik az új épületet, hanem a mostani nagy törés enyhítésével a Korona utcai részre építik az új szárnyát. A bérházat egészen mellőzték. A faskamara helyett a pinzében tartják a fát s mostani tetőt felhasználják, csupán újra zsindelyezik be.

Igy az iskola meg fog felelni a czélnak s jóval kevesebbe kerül.

A tervezet elkészítésével Lovass Zsigmond városi mérnököt bízták meg.

A százéves nagyváradai színészet.

A holnapi jubiláris diszeladás programját az igazgatóság nagy gondalal állította össze, úgy, hogy az a nagyjelentőségű ünnephez minden tekintetben méltó legyen. A sort megnyitja E. Kovács Gyula *Prologja*, melyet a szerző maga ad elő. Ezt követi *Stephanidesz* Károly *Ünnepi nyitánya*; mire *Fehér* Dezsőnek ez alkalomra írt hangulatos 1 felvonásos előjátéka *A magyar színész* következik, a melyben Marosi A., Váradiné, Bartos, Hornyánszky, Kassai, Leővey, Tompa, Szentgyörgyi és Váradiné szavalják a szép dikciókat. Befejezésül *Hunniusnak A siketnéma* című darabja kerül színre, ugyanaz, a melyben 100 évvel ezelőtt először hangzott el a magyar szó a nagyváradai színpadról. A főszerepeket Baróti I., Kissné, Marosi

A., Bartos, Heltai, Leővey, Pataki, Szentgyörgyi és Vendrei játszzák. Ez előadásra a jegyek már ma kiválthatók.

Az ünnepélyt rendező bizottság megbízásából — mint már tegnap megírtuk — *Naményi* Lajos egy alkalmi lapot szerkesztett, mely tegnap hagyta el a sajtót igen szép kiállításban, kár azonban, hogy az üzleti szellem ide is beférkőzött és a lap egy tekintélyes részét tele rakta mindenféle reklamokkal, melyek egy alkalmi lapba nem igen illenek bele. Az »Emléklap« hasábjairól különben közöljük a következő jelmondatokat:

A magyar színpad ép úgy intézménye a magyar közművelődésnek, mint a magyar iskola. És ha a magyar színművészet az emberi szenvedélyek ábrázolása közepette ébren tudja tartani a nézőkben a honszeretet, az emberiség, a becsület eszményeit, szóval mindazon eszméket, a miket már az iskola is beléjük nevelt, akkor a magyar színpad a nemzet erkölcsi erőinek hatalmas vára, a mely megérdemli, hogy felépítéséhez — ha csak egy porszemmel is — minden magyar hozzájáruljon.

Wlassics.

A magyar színművészet megszületését száz év előtt az apathiába merült nemzet alig vette észre, ma száz év után minden téren erősen lüktető nemzeti élet között hazafiúi hálával kell visszagondolnunk ezen eseményre, mert a magyar színművészet megteremtésében kell keresnünk az e téren tett óriási haladás egyik legsikerdusabb, leghathatósabb tényezőjét. Nagyvárad, 1898. aug. 4.

Dr. Beóthy László.

Emeljünk méltó hajlékot nemzeti színművészetünknek; ez a jelszó már évtizedek óta városunkban; s ha a mai eredmény eme lelkes rajongás mellett csekély, ne okoljuk a multat, hanem egyesült erővel működünk közre a nemesség érdekében s leküzdve saját érdekeinket, csak egy eszme uralja teljes valónkat, s ez az, hogy tanulva a multból s felhasználva a jövőt, most már sietve gyors léptekkel építsük fel a nagyváradai állandó színházat s ezen erős fogadással örökítsük meg a mai százéves magasztos ünnepet.

Dr. Bulyovszky József,

Nagyvárad város polgármestere.

A művészet az emberi szellem virága. Gyümöleshöz virág, ha benne a szép és igaz egyesül, bájos de hervatag, ha csupán a képzelet játéka. Shakespeare azért a legnagyobb, mert a legigazabb. Korytnicza, 1898. augusztus 2.

Ritók Zsigmond.

Nagy vívmányok, nagy átalakulások, nagy alkotások alapvető tényezőinek működése akkor a legeszményibb, ha biztos tudatában vannak annak, hogy terveik, eszméik, céljaik megvalósulása még csak a messze jövőé és hogy a siker, a diadal bekövetkeztekor, az ő nevük, az ő emlékü homályban marad.

A magyar színészet úttörői nagy részének ez a tragikuma, de emlékünek a glóriája is. Félixfürdő, 1898. augusztus 21-én.

Rádl Ödön.

Valamit a »kritikán alóli«-nak mondani gyarlóság: önmagát »kritikán felül álló«-nak képzelni, — neveléses.

Ne a tapsokért; de magáért a művészetért lelkesüljön a színész. A taps még senkit sem tesz művésszé, de aki mindenben a művészetét keresi, bővíti tudását, finomítja izlését és előbb vagy utóbb kiérdemli a tapsokkal együtt a babért.

Dr. Márkus László.

Két nagy czélt szolgált az igazi színművészet. Egyik, hogy az emberek elé állítván az életet küzdelmeivel és szenvedéseivel, erényeivel és hibáival, őket a küzdelemre előkészítse s a nemesebb ideálok feltüntetésével erkölcsi cseikeit megjavítsa, hibáiktól megtisztítsa. Másik,

hogy erősítse a hazafias érzést, szolgálja a magyar nyelvet. Az elsőből bizony messze eltért az újabb színművészet. A másodikban tagadhatatlanul sikereket ért el. A jövőben ne elégedjék meg félsikerrel.

Nagyvárad, 1898. augusztus 17.

Dr. Vucskics Gyula.

A kinek az Isten ést adott, annak hivatalt is ad hozzá.

Hevesi József.

Művészekre és művésznőkre is sokszor ráillik a mondás: akik szerencsések a szerelemben, szerencsétlenek a játéokban.

Nagyvárad, 1898 augusztus 1-én.

Perényi Margit.

Szeretem a nagyváradai közönséget, mert első operettem sikerét ennek a szeretetreméltó közönségnek köszönhetem. A »Vadászok« című operettem a nagyváradai színpadon aratott sikert s ezért hálásan emlékezem vissza az ott töltött napokra. Az a három nyár, a mit ott töltöttem feledhetetlen lesz előttem.

Konti József.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Augusztus 26. A nagyváradai színészet 100 éves jubileuma.

Augusztus 27. A Sebes-Körös társulat közgyűlése d. u. 3 órákor.

Augusztus 28. Az iparos ifjak együletének közgyűlése d. u. 3 órákor.

Augusztus 30. A pénz- és gazdasági szakbizottság ülése a városházán, d. u. 4 órákor.

Augusztus 31. Nyugdíj bizottsági ülés a megyeházán d. e. 11 órákor.

Szeptember 10-11. A lövészegylet szabad díjlovászat.

Szeptember 18. A kerékpáregylet virágkorzója délután a Sporttéren.

Szeptember 24-25. Löversenyek a nagyváradai gyepen.

* **Személyi hír.** Winterhalter Antal pápai prelátus, apát-kanonok és Andrássy János apát-kanonok Tatra-füredről haza érkeztek.

* **Ellentmondó miniszteri leiratok.** Semmi sem új a nap alatt, annál inkább nem újság, ha a miniszteriumban bakkot lönek. Mert ugyan valami sok jót és előnyt nem vár a miniszterektől Nagyvárad, mivel eddig csak mellőzést láttunk a »nagynevű képviselők« daczára. Hát csak bakklövésnek és kész rosszakaratnak nem minősítjük azt a két egymásnak teljesen ellentmondó miniszteri leiratot, a melyek rövid időn érkeztek Nagyvárad városához. A budapesti Neuschloss-czég majdnem egy millió forintos építkezést végez Nagyváradon, a hadapród-iskolánál. A törvény alapján a nagyváradai I. foku iparhatóság kötelezte a céget, hogy Nagyváradon iparendélyt váltson s természetesen akkor III. oszt. adót, iparkamarai és ipartestületi díjat is köteles fizetni. A miniszter harmadfokban kimondotta, hogy a Neuschloss-czég nem köteles Nagyváradon iparendélyt váltani. Így nem fizet adót és más járulékot sem. Ez az egyik dolog. — Ugyancsak az állam részére építi Schiffert Miksa szintén budapesti vállalkozó a törvényszéki palotát. Erre nézve ugyancsak a miniszterium harmadfokban kimondotta, hogy a palota építése alkalmából köteles Nagyváradon iparendélyt váltani. Így természetesen viseli is a különböző terheket. A két egymásnak ellentmondó miniszteri leirat legalább is különös.

* **Az anyakönyvi hivatal dotációja.** Nagyvárad városa évenként nagyobb összeget áldoz a rászoritott anyakönyvi hivatalra, mert nem volt annak idején elég előrelátó, mint pl.

Debreczen. Nem rég Nagyvárad város közigazgatási bizottsága felirt a belügyminiszternek, hogy emelje fel a nagyvárad anyakönyvi hivatal állami hozzájárulását. A miniszter azonban nagyon könnyen bánt el a felterjesztéssel. A hozzájárulás kért felemelését nem adja meg, hanem az anyakönyvvezetőt és első helyettes mentse fel a város és alkalmaz majd ő egy, a várostól független anyakönyvvezetőt, akinek 800 frt tiszteletdíjat ad. Ezt a kérdést tegnap a városi tanácsban is megbeszéltek s felírnak a jelenlegi állapotnak addig leendő megtagadása mellett, míg az új városházában megfelelő helyiség lesz az anyakönyvi hivatal részére. A hozzájárulás felemelését azonban ismételve kéri.

* **Pap-választás.** A fugyi-i (Biharmegye) ev. ref. egyház napokban tartott egyházközségi közgyűlésében egyhangú lelkesedéssel a megüresedett lelkészi állásra Borsos István nagyvárad olasz s. lelkész, vallás tanárt hívta meg, miután meghallgatták a várad olasz templomban szónoklatát. Mely gyűlés határozata jegyzőkönyvi kivonatban a bihari ev. ref. egyházmegye esperesi hivatalának s a meghívott lelkésznek is megküldetett.

* **A sertés vásár-tér megmarad.** A földmivelésügyi miniszter egy leirata e hónap elején nem a legkellemesebben érintette Nagyvárad gazdálkodó közönségét és a városi pénztárt. Ebben a miniszter követelte, hogy a sertés vásárt mielőbb alkalmas területre helyezék át, mert különben október hónaptól beszünteti a nagyvárad sertésvásárt. A város közgyűlése felirt a miniszterhez s kérte, hogy a leiratnak a vásárbetiltásra vonatkozó részét vonja vissza. A feliratnak meg is lett a kívánt hatása. Tegnap értesítette a földmivelésügyi miniszter Nagyvárad városát, hogy a *mostani sertés vásártér használatát a jövő évi április hó 1-ig engedélyezi.* Az előírt szabályokat azonban addig is köteles a város végrehajtani. Minden vásár után a terület feltisztítandó és fertőtlenítendő.

* **Gazdasági ismétlő iskolák.** A gazdasági ismétlő iskolák ügyében, melyek tudvalevőleg 1896-ban lettek szervezve, a vall. és közokt.ügyi miniszter pótlólag egy rendeletet bocsátott ki a kir. tanfelügyelőségekhez, melyben megtagadja, hogy mindenütt, hol vezetésre alkalmas tanító van, gazdasági ismétlő iskola-szervezendő, melyeknél a dologi kiadások az illető községet illetik, az 50 frt tiszteletdíjat pedig az illető gazdasági oktatónak az állam adja. Hogy e terv kivihető legyen, vagyis hogy kellő szakerő álljon rendelkezésre, ennél fogva 600 néptanítónak gazdasági kiképzése felől már gondoskodva van, ugyszintén megfelelő tankönyvekről is.

* **Lajos estéje.** Lajos estéjét kedélyesen megülte tegnap a »Kispipa« vendéglőben a »Lajos asztaltársaság«. Mintegy 200 vendég gyűlt össze a szép helyiségben. Lelkes honfiak társaságát emelte a kedves nők diszes csokra. A vacsora alatt volt néhány igazán szép pohárköszöntő. Weisz Károly hosszú beszédben éltette a Lajos asztaltársaságot. Jankovich János visszaemlékezések után a szomorú időkre, fejtegette az emléknep jelentőségét, tetszés mellett. — Tompa Kálmán remek beszédben a Lajos asztaltársaság másik célját, a jótékonyt emelte ki Felszólalására igen szép összeg jött össze a szegénygyermek téli ruházatára. — Ugyancsak Tompa Kálmán megemlékezett a tősgyökeres magyar színművészről: Szentgyörgyi Istvánról. — Jankovich János köztetszés mellett elszavalta Jókai Mórnak az abszolút időben írt »Pro és Contra« című költeményét. — Végül vig tánczra kerekedett az ifjuság s járta a ropogást késő éjjelig.

* **Vilma királynő.** Hollandia fiatal királynőjének koronázása foglalja el jelenleg legjobban a hollandi sajtót. Vilma királynőt bálványozza

a nép, a mely mohón olvas mindent, ami róla szól. Európa legifjabb uralkodója, mint többek közt olvassuk, 37 millió lélek fölött uralkodik. Már gyermekkorában sokat kellett tanulnia, a mit bizony nem szívesen tett. Sokszor ki is fakadt naivságában:

— Oh ha alattvalóim tudnák, hogy szegény uralkodónjüket mennyire kinozzák!

Egyszer a leckeóra alatt le kellett rajzolni Európa térképét emlékezet után. A feladat nem a legjobban sikerült és tanítónője a darab papírt e szavakkal adta vissza neki:

— De felség, hiszen az országok határait egészen eltolta egymástól.

A kis királynő pajkosan felelt:

— Ez a régi joga a királyoknak és a mint látja, az én országom e mellett nem járt rosszul.

* **Egy 116 esztendő asszony.** Verseczről írják nekünk, hogy ott tegnap este meghalt egy Deixner Regina nevű 116 éves asszony, egy jómódu kereskedő özvegye. Az asszony pár hónappal ezelőtt szabadon járt kelt a házban s megfelelő étvágy mellett elég jó egészségnek örvendett, emlékező tehetsége mindvégig kitűnő maradt, sőt jó humora sem hagyta el soha. Gyermekei közül — kiknek száma tizenegy volt — még három fi és két lánya él. Ezek mind aggastyánok már. Unokáinak száma 35, ezek között van egy 70 éves aggastyán, 90 dédunokája maradt és 12 ükunokája, azonkívül három negyedizben való unokája.

* **A szegzárdi sikkasztók.** A szegzárdi kir. törvényszék már vád alá helyezte Pappert Ferencz gyámpénztári könyvvezetőt, aki tudvalevőleg 6200 frtot sikkasztott el a letétpénzkezelő. A sikkasztó a vádhatározatban megnyugodott. A másik sikkasztó Halmay István járásbírósi kiadó, aki eleinte mindent tagadott, de végre dr. Szabó Gyula központi vizsgálóbíró előtt néhány tételre nézve bevallotta, hogy a letéti pénz tévedésből a zsebében maradt. Sikkasztása azonban nyilvánvaló, melyet még 1892-ben kezdett meg s hogy mindez ideig nem jöttek rá, az csak Szendrőy Károly kir. járásbíró határtalan bizalmának köszönhető, ki benne megbízott. A járásbíró tehát mulasztás terheli s ő hajlandó is a hiányt megtéríteni, ami azonban nem lesz elég, mivel a legenyhébb büntetésnek tartják reá, ha az elsikkasztott összeg megtérítésén kívül nyugdíjba küldik. Halmay István a szegzárdi ügyészség börtönében ül.

* **A vaskóhi vashámor.** Aki Vaskóh és vidékét bejárta, fogalmat alkotott magának azon nagy szegénység és nyomoruságról, melyben az ott lakó nép a természet gazdag kincsei mellett él. Szociális tekintetből igen nagy fontosságú feladat e nagy szűkségen, mely tisztán a kereset hiányból származik, valamiképpen segíteni. Ezen nyomoron segít most egy alapos tervezettel dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök, s e tervezet nemcsak az első kenyeret adja meg a népnek, hanem hivatva van az egész vidék gazdasági fejlődését előmozdítani. A vaskóhi vas-, érc- és márványbányák üzembe hozására ugyanis sikerült szerződteni Bach Károly és Nemes Marcell budapesti vállalkozókat.

* **A bűn áldozata.** Egy bűnös cselekmény szálait bontogatja a nagyvárad kir. ügyészség. Horváth Józsefnész. Rácz Julianna bihari lakosnő ugyan tegnapelőtt reggel áldott állapotban hirtelen elhunyt. A körorvos előtt gyanusnak tetszett ez a hirtelen halál s azon erős véleménynek adott kifejezést, hogy a nő mérgezés áldozata, mely ugyan nem az ő hanem gyermekének megölésére volt szánva. A büntető előnyomozat tegnap délután 1 órakor vette kezdetét a helyszínen Bige Gyula vizsgálóbíró és dr. Balázs Elemér kir. alügyész vezetése alatt. A czinkosokat még eddig nem sikerült megtalálni.

* **Szántás közben halál.** Szerencsétlen véget ért Kincses József okányi lakos 12 éves Lajos nevű fia. Kettőn szántogattak ugyanis az apa és fia az okányi határban f.

hó 13-án. A fiu nem tudni miképen, az első lóról leesett s leestétől a lovak annyira megbokrosodtak, hogy a leesett fiu az ekét keresztül huzták. Az ekevas a fiu bal felső lábszáráról a húst leszeletelte és idomtalanul összeroncolt az egész lábát, melynek következtében másnap délután iszonyatos kínok között meghalt.

* **Züllött ifju.** Megirtuk a multkorában azt, hogy Krikkai Jánost a csendőrség leakarta tárlóztatni s ettől csak Gerő Ármín rendőrkapitány mentette meg. A züllésnek indult fiatal ember ekkor elment Bánáti fodrászhoz, aki neki lakást is adott, amit a fiatal ember azzal hálált meg, hogy feltörte a Bánáti szekrényét és abból ellopo t 16 forintot, azután pedig eimenekült vidékre. Tegnapra azonban a pénze elfogyott s vissza jött Váradra, azonban szerencsétlenségére, mert a rendőrség mindjárt elfogta s még tegnap át is kísérték az ügyészséghez. Krikkai különben a rendőrségen a lopást beismerte.

* **Veres kakas a vidéken.** A nagy szárazság beköszöntével egész csapat tüzeseteket jelentenek a vidékről. Fische Ignác nagylétei birtokos Kokad határában levő homoki tanyáján két asztag, melyek körül az egyikbe 890, a másikba pedig 380 rozs kereszt volt lerakva — leégett. A kár 4300 forint. Mindkét asztag biztosítva volt. Azon éjjelen, melyen a tüzeset történt Lakatos Sándor az asztagok őrizésével megbízott kerülő az asztagoktól 20 lépésnyire aludt, vallomása szerint csak akkor ébredt fel, mikor az asztagok már lángokban állottak. A másik tüzeset Kis Miklós ér-adonyi lakos u. ottani tanyáján történt, megégett egy tengeri-góré 500 frt értékben villámcsapás folytán.

* **Nadányi Berti fényképe a rendőrségen.** A rendőrség tegnap egy fényképet kapott: a Nadányi Bertit, aki — mint azt megirtuk — Pécsen egy értékes templomi keresztet lopott. A pécsi rendőrség most a személyazonosságának a megállapítása végett megküldte a fényképét a helybeli rendőrségnek s itt küldt, hogy nem csalódtak, a szerencsétlen ember tényleg Nadányi. Erről azonnal értesítették a pécsi rendőrséget.

* **A sipisek Tenkén.** Tenkét most tömegesen keresik fel a sipisták s pár helyen a látogatásuk nyomát már ott is hagyták. Király Ferencz tenkei lakos hentes boltjának ajtaján a zárt lefeszítették, 80 kiló szalonát 64 frt értékben elemeltek. Ugyancsak ott Policzner József házának utczai falát kiásták s így az utczai szobába behatolva összes ágyneműjét 18 frt értékben elvitték.

* **Apja lánya.** A helybeli lapoknak egy időben állandó alakja volt Fánye Tógyer, a híres betörő, aki most a börtönben ül ifjkorában elkövetett bűnei miatt. Most ismét róla szól az ének, az édes leánya Fánye Juliska révén, a ki úgy látszik, hogy követi azt a közmondást: »az alma nem messze esik a fájától«. A rendőrséggel gyűlt meg a leánynak a baja, aki már annyira romlott, hogy viselt dolgai miatt még — kaszir leány sem lehet. Nagy dárídó volt a mult éjjel Klein Sándor Zöldfa-utczai kávéskávéházában. Folyt a bor, szólt a cigányzene s a Juliska egy fiatal emberrel tánczolt — a biliárd asztalon. Azonban a rendőrség (ezek a kegyetlen emberek, akik minden jó éjszakai züllést megakadályoznak, sőt éjjeli csendháborításért még meg is büntetik az embert) közbe lépett úgy négy óra tájban és a mulatságot félbeszakította, így vége lett a Juliska mulatságának. Hanem ezzel nem ért véget a dolog. A rendőrségen az iparosztályban felütötték a főkönyvet s küldt, hogy a kávéskávé Klein még nem is kért iparengedélyt, annál kevésbbé van bejegyezve kaszir leánynak Juliska, s végül küldt, hogy előléte miatt Juliska soha sem lehet kaszir leány. Mindezeknél fogva most Juliskát a kávéssal együtt szigoruan megbüntetik. — Ez a Fánye Julis szomorú históriája.

* **Meglopta a gazdáját.** Rózinger Jakab szatócs a mult napokban új cselédet fogadott Jámor Ágnes személyében. Az új cseléd eleinte igen jól viselte magát, azonban tegnap éjjel a gazdája párnája alól ki lopott

hatvanhét forintot, amit aztán át adott Molnár Sándornénak, aki a pénzt el is vette. Rózi nger azonban a lopást csakhamar észrevette s a dolgot feljelentette, a rendőrség pedig még tegnap kiderítette a dolgot s a hűtlen cselédet elfogta, a pénzből azonban már 10 frt hiányzott. A dolgot áttették az ügyészséghez.

*Rendőri hír. Dornya Lőrincz hetestől Szabó István barátja a ládájának feltörése után ellopott 17 forintot. A tolvajt letartóztatták.

Állatias apa.

(Saját tudósítónktól.)

Páris, augusztus 24.

Párisból borzalmas gyilkosságot jelentenek. Deblander János napszámos, ki egykor pénztáros volt egy gyárban a tettes.

A gyárban igen jól ment dolga és meg is házasodott. Megbízhatatlansága folytán azonban nem sokára elvesztette állását és azóta fokról-fokra sülyedve napszámmal kereste kenyerét. Nemrég a házhoz vette egyik ismerősét. Azóta féltékenységgel folyton üldözte feleségét. Mult pénteken újra összevesztek s akkor Deblander annyira magánkívül volt dühében, hogy csak a szomszédok mentették ki feleségét kezei közül.

Magához térve az asszony oda rohant két kis gyermeke bölcsőjéhez, az azt üresen találta. Ekkor hallotta, hogy apjuk elvitte őket. Magánkívül rohant a rendőrségre és két rendőr segítségével az erődítési vonal árkában találta meg a két kis leány borzasztóan megcsonkított testét. A három éves Germanie holtan feküdt az árokban, a 4 éves Jeanette még élt és folyton az anyjáért kiáltozott. Beszállították a kórházba, de valószínű, hogy szintén el fog pusztulni sebeiben. A kegyetlen apa, ki valószínűleg öngyilkos lett, a két gyermek lábát összekötötte és úgy verte fejüket a köhöz. Anyjuk, mikor meghallotta a történetet, megőrült fájaldalmában.

TANÜGY.

Beiratási hirdetés. A nagyváradai gör. kath. nyilv. 4 osztályu normális fiúiskolában a beiratások az 1898—9. tanévre szept. hó. 1-től bezárólag 8-ikáig tartatnak meg. A tanuló a beiratáson szülője, gyámja vagy azok megbízottja kíséretében jelenjék meg.

A beiratás azon osztályban eszközöztetik, melyre a tanuló magát felvétetni kívánja. Ugyanott és akkor tartatnak meg a felvételi-, pót- és magánvizsgálatok.

Az első s illetve kezdő osztályba felvétetik minden 6 évet betöltött tanköteles fiú. Felső osztályba, a helybeliek, az előző osztály sikeres bevezését igazoló bizonyítvány előmutatása mellett; vidékiek (falusiak) pedig felvételi vizsga sikeres letétele után vétetnek fel. A beiratandó tanuló születési idejét pontosan és határozottan bemondani kívántatik.

Későbbi beiratkozás szept. 15-ig csakis fontos és elfogadható ok kellő beigazolása mellett eszközölhető.

Az iskolában nyert vallásos nevelés és oktatás megóvása céljából a vidékről jött tanulók elhelyezésükre nézve is a beiratás alkalmával kapnak utasítást; ennél fogva az igazgatóság vagy illető osztályfőnök előzetes tudomása vagy beleegyezése nélkül lakóhelyet és kosztot nem fogadhatnak.

Szept. 8-án »Veni Sancte!« és az iskolai törvények felolvasásával megkezdettek a rendes előadások. Ez okból minden tanuló reggel már fél 8 órakor az iskola helyiségén, saját osztályában jelen legyen. Nagyvárad, 1898. aug. hó 24-én. Az igazgatóság.

Évzáró vizsgálat a szakali kisdudóvódban. Lélekemelő ünnepély folyt le f. hó 21-én délután a szakali kisdudóvódban előkelő közönség jelenlétében Mártonffy Gyula elnökléte alatt. A kicsikéknak volt örömnapijuk, évzáró vizsgálat tartatott. Az apróság szép tanulmányoságot adott szeretett óvónőjük Bucskó Mariska kisasszony buzgó és lelkiismeretes munkédéséről. Különösen kitűnt Dobó Ilona óvodai növendék szép megnyitó beszédével. A vizsgálat végeztével Mártonffy Gyula elnök — ki egy szersmind a kisdudóvóda alapítója és fáradhatatlan jótevője — ajándékokat osztatott ki a gyermekek között. Végül teljes meglepődését nyilvánította Bucskó Mariska óvónő iránt; lelkes szavakban buzdította a kisdudek ezután is hazafias nevelésére.

Beiratások a nagyváradai felső-kereskedelmi iskolában. A pótló és javító vizsgálatok f. évi augusztus hó 30. és 31. napjain tartatnak meg. A beiratások f. évi szeptember hó 1., 2., 3., 4. és 5. napján d. e. 9—12 óráig s délután 2—4 óráig eszközöztetnek. A rendes tanítás szeptember 6-án veszi kezdetét. A tandij az alsó évfolyamra 80 frt, a középső osztályban 100 f. és a felső osztályban 120 frt o. é. Azon tanulók, kik a Propper-féle felső kereskedelmi iskolában az alsó osztályt végezték: a felső osztályban csak 100 frt, tandiját fizetnek. A tandij két egyenlő részben és pedig felerészben a beiratáskor, fele részben pedig február hó első hetében fizetendő. Beiratáskor fizet minden tanuló beiratási díj czimén 5 frtot s bizonyítványban 2 frtot, összesen 7 frtot. Magántanulók kérvényeiket e hó végeig nyujtsák be az igazgatóságnál. A kereskedő tanoncziskolában a beiratások szinte f. é. szeptember hó 1., 2., 3., 4. és 5. napjain d. e. 9—12 és d. u. 2—4 óráig eszközöztetnek. A tandij 10 frt, mely a beiratáskor fizetendő be. A tanítás kezdetének napja külön fog meghirdettetni. Nagyvárad, 1898. évi augusztus 24.

Az igazgatóság.

SZINHÁZ.

Szép Heléna.

Ha lehet szó éjszakáról és délről egymás mellett, akkor azt a tegnapi előadás tüntette fel a legesattanósabban. Most tünt ki az a nagy igazság, hogy van társulatunknak néhány elsőrendű csillaga, a kik megállanak helyüket a főváros első színpadán is, azon túl jön egy nagy üresség s csak aztán következnek egyes halvány fényű, apró hollygók, a kik az előadások sikerének rendes megrontói.

A czimz szerepet Székely Irén adta. Azt hisszük, fölösleges a megszokott dicséreteket elismételniük. Ragyogott, hódított játékaival, hangjával és öltözékével egyaránt. Már belépésekor tapsvihar üdvözölte, az első felvonás végén pedig remek virágcsokorral lepték meg. A »Bűnös vagyok« kezdetű áriát megisméltették.

Partnere, Mezey (Páris) egyesítette magában azt a fent jelzett ellentétet. Nem tudjuk mit csodáljunk benne inkább: némely helyen valóban tündöklő művészetét, vagy más helyeknek szinte hallatlanul közönyös elejtését. Maszkjára, öltözékére is több gondot fordíthatna. Így, a hogy megjelent, a leghatásosabb jelenetknél élénk derűtség üdvözölte. Kedvvel játszott a harmadik felvonásban; itt általános tetszést aratott.

Leőveinek (Manelaus) jobb volt a maszkja és játéka, mint az éneke. Így is általános derűtséget keltett a pipogya férj kitűnő szerepében.

Vendrei (Calchas) ügyes főpap volt. Erdemétől tudjuk be, hogy az első felvonásban kiáradó általános élezelődés közepette ő volt az, a ki még legszemélyesebben működött. Egyáltalán szerény véleményünk szerint az efféle extemporizálást jó lenne minél szűkebb mederbe szorítani s csak ahhoz értőknek megengedni.

Nem értjük, miért lép fel Váradi (Agamemnon) énekes szerepben? Viszont Kassai (Akhilles) szinte kiugrott a nézőtérre, oly erőltetve játszott.

A többi szereplőről talán legjobb lesz hallgatni. A komikus jeleneteket szálnalmassá, a komolyakat komikussá tették, szóval teljes zavart okoztak, a melyből csak egyes frappansul kivágott öltözékek ragyogtak ki biztos fixpontok gyanánt a távcsövek számára. Még legkedvesebb megjelenésű Lányi Edit volt.

Ugy látszik, a kóristákon kívül jelenleg az egész társulat üdül.

Zenekar elég jó kisereget adott, bár ettől is máskor pontosabb és szebb összjátékot hallottunk.

Szóval: az a tegnapi te' ház nem ilyen előadást érdemelt! R—r.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ODOR FERENCZ SZERENCSEJE.

Irta: Kiss Rezső.

2.

Arra tért csak magához, mikor zene szóval a nász nép arra felé közeledett... De ekkor aztán rettenetes küzködés volt a lelkében. Magából kikelve, fuldokló hangon kiáltotta: Elrabolták, megvették a szeretőmet! de nem hagyom! aztán futott volna ki az útra.

Az anyja épen az ajtóban fogta el s vissza tartotta és szép szavakkal bevitte a házban.

Épen ekkor ért a násznép a ház elé. Ferencz hosszan nézett be azon az alacsony kis zsulugáteres ablakon át a házba, aztán megrándult az arca s attól a percztől kezdve egész szomorú lett.

Az a leány aki ott bent a házban a lelkével, szívével küzködött: Barna Rózi volt.

Hogy mi volt ő Ferinek és Feri neki — nem tudta azt a falu, de tudták ők, mert tenger mély szerelemnek lettek a rabjai, tudta az Isten, a csillagos ég, mely csak nem régen hallotta fogadásait.

Ember tervez, Isten végez.

* * *

Van már annak vagy 20 esztendeje is, hogy a nyir-báthori posta kocsi a semjéni országúton egy éjszaka kirabolták. A kocsis és az őr, kiket a rablók megkötöttek — nem látták a rabló arcját, mert korommal volt bekenve, így hát csak nagyon vékony szálaik voltak a gyanunak.

Hanem a rablás után nem sokára feltűnt Kis-Kállóban mindenkinek, hogy Odor Gábor a nélkül hogy a lutrin, vagy a kártyán nyert volna, vagy teszem azt örökölt volna, — jól kezdett élni, már mint ruházkodni, enni, inni, meg még egy három boglyás földet is vett s az árát leszúrta. Le biz az! Pedig 250 frtot csak úgy napszámból megkeresni, hirtelen egy pár év alatt — nem igen lehet.

Ez szeget ütött a fejébe a csendbiztosnak is, így aztán meglátogatta egy szép napon Odor Gábort.

Házkutatást is tartott s egy pár olyan gyanus tárgyat talált — a mi miatt aztán Gábort a törvény be hívta Kállóba.

Amint megkapta az idéző levelet, azon éjszaka egyre szedett vetette, pakolt. A kertben a verembe elásva volt egy nagy summa pénze, egy nagycsomó bankó, tán szaporában három ezer forintnál is, elég az hozzá, hogy azt is magához vette s egyet más holmival együtt elvitte a bíróhoz: Huszti Sándorhoz. Ott jó helye lesz. Oda nem megy kutatni senki sem!

Tanút is vitt magával, a kenyeres pajtását: Tózsért Miskát. — Annak a jelenlétében aztán át adta a pénzt s más apróságot.

Azután a három rabló lement a pinczébe s ott tanakodtak. Három rabló! mert Huszti Sándor, Tózsér Miksa, Odor Gábor voltak azok, akik a nyirbáthori postát kirabolták.

Abban egyeztek meg a pinczében, hogy ha tüzes vassal fogják is égetni Odort, azt vallja a törvényben, hogy a rablást — csak ő és egy orosi ember, aki már régen meghalt — követték el. — Ki ne adjon a pajtásain.

Az alku meglelt kötve, Huszti uram aztán kötelezte magát, hogy mikor Odor vissza jön a rabságból — vissza adja neki a pénzt.

Ekkor aztán Odor Gábor haza ment az övéihez s aludt nyugodtan reggelig, mikor is a feleségétől elbúcsúzott, Ferit aki akkor 2 vagy 3 éves volt összecsókolta, — aztán azt mondta, hogy megy a törvény elébe, Kállóban, ahonnan lehet, hogy egy hamar vissza sem jön.

El is ment. Ott is maradt 6 álló évig, mert félig-meddig rábizonyult a rablás, ő meg bolond fővel be is ismerte.

Hanem hiába faggatták, hogy nevezze meg a társait, nem mondta meg az igazat, hanem azt vallotta, hogy ő és Gáti Peti, aki már régen meghalt, rabolták ki a postát.

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Az osztrák-magyar monarchia nemzetiségei.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.)

A m. kir. miniszterelnökség nemzetiségei azon szenzációs s helyes értesüléseken nyugvó felfedezést tette, hogy Ausztria és Magyarország összes nemzetiségei Ó Felsége ötven éves császári jubileuma alkalmából egy monstre küldöttséget menesztenek Bécsbe. A monstre küldöttség egy üdvözlő iratot fog átadni a Felségnek és egy memorandumot, melyben panaszait felsorolják.

A válság.

Budapest, aug. 24. (Saj. tudós. táv.)

A Bud. Tud. jelenti: Thun gróf, Baerenreiter és Kaizl osztrák miniszterek ma d. e. 11 órakor a magyar miniszterelnöki palotába mentek, ahol Bánffy, Lukács, Dániel és Darányi magyar miniszterekkel megkezdték a tanácskozásokat a közgazdasági kiegyezés ügyében követendő modus procedendi fölött. A tárgyalásokat fél kettőkor megszakították és fél négykor folytatták.

Budapest, aug. 24. (Saj. tudós. táv.)

A »B. H.«-nak a mai miniszteri konferenciáról jelentik, hogy a magyar és osztrák miniszterek mai kiegyezési értekezletének fontos külső momentumuma az, hogy holnap folytatják a tanácskozást a szabadelvűpárt clubjában. A megegyezés valószínűségét magyarazzák ki e körülményből, úgy okoskodnak, hogy már ma megszakították volna a tárgyalásokat, ha a két kormány álláspontja között ki nem egyenlíthető ellentéteket constatálnának. A konferencia esti hét óráig tartott, melynél belementek a részletek megvitatásába is, ami szintén arra vall, hogy nem tekintik kizártnak a kiegyezési probléma megoldását. A differenciák csomó-

pontja az a kérdés, vajon a régi kiegyezési állapot vagy a Badeni féle új megállapodások alapján létesítsék-e a viszonyosság feltétele mellett való megegyezést. Meglehet, hogy a megegyezésnek áldozatul fog esni egyike másika ama vívmányoknak, melyeket a Bánffy-kormány kiűzdött a Badeni-féle megállapodásokban; valószínű, hogy eme megállapodások építésben való fenntartását a quótának némi emelésével lesz kénytelen megfizetni Magyarország. Annyi bizonyos, hogy ezen megegyezést nem fogják hozsánnával fogadni nálunk. A két miniszterelnök szombaton fog a koronának jelentést tenni.

Elhunyt főrendiházi tag.

Budapest, aug. 24. (Saj. tudós. táv.)

Pethőfalván aug. 20-án elhunyt Uzovics Pál főrendiházi tagot 22-én eltemették a könyöki családi sírboltban. Az elhunytat testvére öz. Blundel Károlyné szül. Uzovics Lujza csillagkeresztos hölgy gyászolja.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.)

Százezer koronát nyert a mai huzáson 94780. sz., 30.000 koronát 86992. sz., 20.000 koronát 97775 sz. és 1000 koronát a 14974. számú sorsjegy.

Megugrott óriás-kigyó.

Budapest, aug. 24. (Saj. tudós. táv.)

Debreczenből jelentik: Az itteni menaszseriából megszökött az óriás kigyó s a vásártéren a lakosság éjjel-nappal vaszerszámmal, doronggal keresi a kigyót. A komédiás szerint a kigyót ellopták, de ilyesmire már bajosan vállalkoznak a czivisek.

Spanyolország és Amerika.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.)

Madridból távirják: A regens királyné dekrétumot irt alá, amelyben elrendeli a tartományi tanácsosok választását. Az alkotmányos jogok felfüggesztését a választási gyűlésekre nézve, hatályon kívül helyezték. A kormány megczáfolja azt a hirt, mintha tudomása lett volna arról a C e r v e r a tengernagynak adott parancsról, hogy hagyja el Santiago de Cubát. A parancsot Kuba szigetének főkormányzója adta ki.

Budapest, aug. 24. (Saj. tudós. táv.)

Madridból távirják: Tegnap minisztertanács volt. A miniszterek a hozott határozatokat teljesen titokban tartják. A tengerészeti miniszter közölte a Fabre ügynökség képviselőjével, hogy a kormány nem kapott újabb hivatalos jelentést Manila átadásáról, dacára annak, hogy számos táviratot intéztek Jaudenes tábornokhoz. Sagasta miniszterelnök kijelentette, hogy jelenleg Rios tábornok a Filippi szigetek főparancsnoka, mivel Jaudenes tábornok Manilában fogságban van.

Havannai magántávirat szerint Lugue tábornok akkor kapta meg a békejegyzőkönyv aláírásáról szóló hirt, amikor elrendelte a támadást a Calizto Garcia főkelő vezér által megszállva tartott Gibara ellen.

Nagy hőség Franciaországban.

Budapest, aug. 24. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A hőség gyenge csökkenése dacára tegnap 8 haláleset fordult elő napszúrás következtében. Valamennyi lap tetszéssel fogadja Cavaignac hadügyminiszter parancsát, hogy a nagy hőség tartamára szüntessenek meg minden katonai menetelést és gyakorlatot.

A cardiffi bányász-sztrájk.

Budapest, aug. 24. (Saját tudós. távirata.) Cardiffból távirják: Minden jel arra mutat, hogy a szénbányamunkások sztrájkja nemsokára véget fog érni. A tárnák többsége felhatalmazta megbízottait, hogy visszavonják előbbi követeléseiket és álljanak rá a fokozatos bérszállapításon, a minimalis bér meghatározásával.

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

B u d a p e s t, augusztus 24.

Buza őszre	8.38
Buza tavaszra	8.30
Új tengeri	4.46
Tengeri augusztusra	5.52
Rozs őszre	6.60
Zab őszre	5.38

B é c s, augusztus 24.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	359.80
Magyar hitel	396.50
Allamvasut	359.75
Birodalmi márka	58.85

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

B u d a p e s t, augusztus 24.

Salgótarjáni	620.—
Wggon-kölcson	244.—
Villamos vasut	256.75
Osztrák hitel	360.30
Magyar hitel	396.60
Allamvasut	360.70
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	253.50
Magyar jelzálog	207.—
Magyar leszámítoló	262.50
Iparbank	104.25
Budapest közuti	389.—
Kereskedelmi	1435.87

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. augusztus 24-én

Magyar aranyjárdék 4%	120.80
Magyar koronajárdék	98.50
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/100	119.15
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2/100	100.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.70
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.60
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.25
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	158.50
Tiszabábalyozói és szegedi sorsjegyek kölcson	140.—
Osztrák járdék papírban	101.50
Osztrák járdék ezüstben	101.35
Osztrák járdék aranyban	121.20
Osztrák korona járdék	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.65
Osztrák magyar bankrészevény	905.—
Magyar hitelbankrészevény	896.50
Osztrák hitelintézeti részevény	861.50
Páris vista	360.10
Német birodalmi márka	58.60
London vista	120.65
Páris vista	755.—
20 márkás arany	11.76

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Kezdeté matól fogva 7 órákor.

Évadberlet 111. szám. Kisberlet 109. szám
Páratlan. Páratlan.

Ma csütörtökön, 1898 augusztus 25-én
a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:
negyedszer:

1848. (HADAK UTJA.)

Látványos színmű, előjátékkal 9 képen. Irta: Verő György.

Előjáték: »Márczius 15.« »Április 11.« I. kép: »Az utolsó
jobbágy.« (Dobolló, 1848. október.) II. kép: »A hadak
útja.« III. kép: »A tűzpróba.« (Gábor Áron ágyugyára.
Kézdi-Vásárhely 1848. november.) IV. kép: »Diadalról-
diadalra.« (Piski 1849. február.) V. kép: »Otthoni«
(Dobolló, 1849. Márczius.) VI. kép: »A vég kezdete.«
(Segesvár—Félegyháza 1849. Julius) VII. kép: »Fekete
karácsony« (Dobolló, 1849. decz.) VIII. kép: »Fehér ka-
rácsony« (Dobolló, 50 év múlva.) IX. kép: »Álom.«

Személyek az előjátékban:

Petőfi Sándor	—	—	—	Pataki Béla
Jókai Mór	—	—	—	Váradi Mór
Irinyi József	—	—	—	Neményi
Zakár Gergely, jogász	—	—	—	Heltai N.
Német polgár	—	—	—	Gara J.
A felesége	—	—	—	Váradiné
Második polgár	—	—	—	Vank I.
Egy hölgy	—	—	—	Marosi Adél
Gr. Batthyány Lajos, miniszterelnök	—	—	—	Odry Árpád
Kossuth Lajos	—	—	—	E. Kovács Gy.
Gr. Széchenyi István	—	—	—	Szentgyörgyi I.
Vasvári Pál	—	—	—	Ághy Sándor
Egy polgár	—	—	—	Török K.
Egy uri hölgy	—	—	—	Miklósi Ilona

Személyek a darabban:

Darkó Mózes, székely paraszt	—	Török K.
Débor, a felesége	—	Laczkó A.

György fiaik	—	—	—	Tompa K.
Laczkó	—	—	—	Kassai K.
Eszter, György felesége	—	—	—	Székely Irén
Pistuka, a fiok	—	—	—	Fehérvári M.
Zakár Domokos, örmény kereskedő	—	—	—	Vendrei Ferencz
Kiriska, a felesége	—	—	—	K. Árpási Kata
Gergely, a fiok	—	—	—	Heltai N.
Anikó, a leányuk	—	—	—	Turchányi Olga
Balta János, dulló biztos	—	—	—	Bartos Gyula
Pupók Mihók	—	—	—	Hornyánszky L.
Sata, székely paraszt	—	—	—	Leövey Leo
Antos, kath. plebános	—	—	—	Gergely M.
Bardócz, ref. pap	—	—	—	Odry Árpád
Radó, székely paraszt	—	—	—	Szabó József
Petőfi Sándor	—	—	—	Pataki Béla
Gábor Áron	—	—	—	Váradi M.
Egy székely őrtálló	—	—	—	Vank István
Jéri, Zakár szolgálója	—	—	—	Zajonghy E.
Bem József, honvéd tábornok	—	—	—	Szentgyörgyi I.
Egy honvéd őrnagy	—	—	—	Neményi
Egy eszászari tiszt	—	—	—	Tóth N.
Egy honvéd káplár	—	—	—	Vank I.
Egy honvéd tiszt	—	—	—	Lantos J.
Egy honvéd	—	—	—	Szabó J.
Istán, György fia	—	—	—	Ághy Sándor
Eszteke, György unokája	—	—	—	Székely Irén
Aniska, Laczkó unokája	—	—	—	Turchányi Olga

Kezdeté 7, vége 10 órákor.

Holnap, pénteken

diszeloadás a nagyvárad magy színeszet 100-ik
évfordulójára.

PROLOG. Irta és előadja: E. Kovács Gyula.

ÜNNEPI NYITÁNY. Ez alkalomra szerzette és vezényli:
Stephanidesz Károly.

A MAGYAR SZÍNESZ.

Előjáték 1 felvonásban. Irta: Fehér Dezső.

A SIKETNÉMA.

Vigjáték 3 felvonásban. Hunnius munkájából.

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés!

Ezennel értesitem a n. é. közön-
séget, hogy **Voszka Ferencz**
czipő-kereskedő urnak Nagy-
várad, **Fő-utca** (Apáca templom-
mal szemben) a mai napon

legcélyszerűbb szeremet átadtam,

amelylyel mindenki képes **10 perc**
alatt kés nélkül és minden
fájdalom nélkül, régi vagy fáj-
dalmas tyúkszemeket eltávolítani
Megsértés vagy vérmérgezés
teljesen ki van zárva.

Kiváló tisztelettel

M. M. Jutkovitz, tyúkszem-műtő
B E C S.

Miután **M. M. Jutkovitz bécsi**
tyúkszem-műtő urtól kizáróla-
gos eladását ezen szernek meg-
kaptam, továbbá hogy az általam
történt **első próbán** ezen említett
szer lábaimon a **tyúkszemeket**
teljesen eltávolította, ezennel
igen ajánlom az érdeklődők becses
figyelmébe.

Teljes tisztelettel

VOSZKA FERENCZ.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.								
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.			
Kolozsvár	ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest	ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány	ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad	>	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá	>	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen	>	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csuesa	>	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	>	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva	érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa	>	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	>	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka	>	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	>	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva ind. 6 36 11 09 5 35 9 14 8 13						
Rév	>	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	>	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Debreczen > 3 37 12 36 8 15 10 27 8 54						
Élesd	>	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	>	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	P.-Ladány érk. 5 13 1 45 9 45 11 28 9 48						
Mező-Telegd	>	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	>	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
F.-Vásárhely	>	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	>	—	—	1 14	3 12	6 37	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta						
Várad-Velenceze	>	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	>	—	—	1 28	3 25	6 56	V. v. V. v. V. v. V. v. V. v.						
Nagyvárad	érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	>	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i. 8 35 4 21 Nagy-Léta- 5 25 1 05						
Nagyvárad	ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd > 9 28 5 06 Vértés ind. 5 47 1 30						
Püspöki	>	—	—	8 51	11 42	2 37	Nagyvárad	ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos > 9 41 5 17 M.-Pályi > 5 47 1 30						
Bors	>	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	>	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi > 10 05 5 41 H.-Pályi > 6 03 1 48						
Mező-Keresztes	>	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	>	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi > 10 20 5 55 H.-Bagos > 6 18 2 05						
Mező-Peterd	>	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	>	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta- > 7 27 3 05 5 26						
B.-Ujfalu	>	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	>	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk. 10 43 6 15 Debreczen é. 7 18 3 13						
Sáp	>	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	>	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Báránd	>	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	>	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind. 9 38 5 16 Derecske ind. 6 00 1 49						
P.-Ladány	>	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	>	—	—	4 27	6 04	4 36	Derecske ér. 9 57 5 35 Sáránd érk. 6 20 2 09						
Szolnok	>	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csuesa	>	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03							
Nagy-Káta	>	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	>	4 52	9 37	5 32	7 16	—							
Budapest	érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár	érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—							

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.
A * jelzetek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda részvénytársaság Nagyváradon.